

Leiðarin í Mjorkadali um Forward Scatter radiostøðina

Ikki ein lurtistøð og ikki njosning!

Men ein radiorelestøð, sum stendur fyri samskiftinum millum støðirnar í Føroyum, Skotlandi og Íslandi

Hósdagur 10. mai 1984 — í Mjorkadali.

Triggir danskir herovastar. Frá kapteyni til obertsleytnant. Umleið 15 føroyskir tingmenn og landsstýrismenn, harav helvtin sambandsmenn. Umboð fyri allar fjølmiðlarnar. Ein kvinnuligur fulltrúi í Tinganesi. Ein fyrilestur. Spurningar. Føroyskur kalvafiskur. Russiskt kaviar. Dansk øl!

Nógva skrivingin um eina loyniliga amerikanska lurtistøð á Sornfelli gjørdi, at ein føroyskur politikari setti ynski fram um at siggja umrøddu støðina. Úrslitið varð so ein innbjóðing til tingmenn, landsstýrismenn og fjølmiðlarnar.

Mogens Johnsen, oberstloytnantur og leiðari á støðini í Mjorkadali, beyð vælkommin og greiddi síðani frá endamálinum við vitjanini, og hvat annars var at siga um støðirnar á Sornfelli.

Hann greiddi frá, at teir har á støðini mettu vitjanina hava tvey endamál:

Fyri tað fyrsta at geva føroyskum myndugleikum og gjøgnum fjølmiðlarnar tí føroyska samfelagnum møguleikan at siggja samskiftisstøðina (kommunikationsstøð) á Sornfelli og harnæst at betra um góða sambandið millum støðina í Mjorkadali og føroyska samfelagið.

Skjótt 25 ára gamlar

Støðirnar í Mjorkadali og á Sornfelli eru bygdar í árunum frá 1959 til 1962.

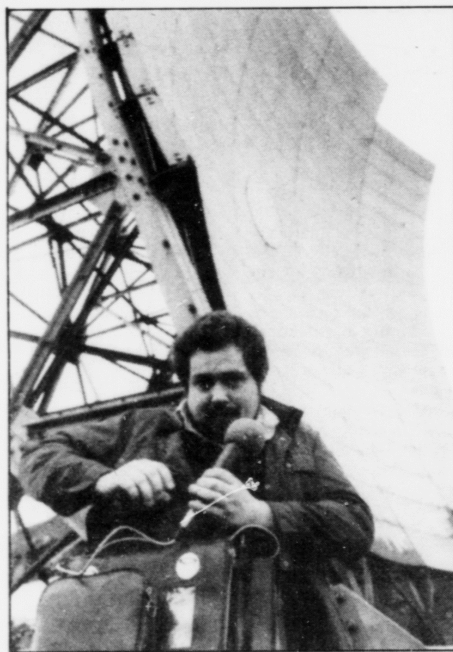

Løgtingsmenn hildu væl standa til

Tær fevna um stóra íbúðarbyggingin í Mjorkadali, radarstøðina á »toppinum« sum er ein NATO Long Range Early Warningstøð og síðani samskiftisstøðina á eystaru síðu á Sornfelli, har tær fyra radioantennurnar standa.

Mogens Johnsen greiddi víðari frá, at samtiðis sum radarstøðin á toppinum varð bygd, varð ein sonevnd troposferisk scatter-radiostøð projektierað. Henda støðin skuldi brúkast til samskifti millum sjálva radarstøðina og støðir av líkandi slag í bretsku loftverjuskipanini UKADGE (United Kingdom Air Defence Ground Environment).

Bæði radarstøðin og radiostøðin skuldu figgjast av NATO, men tá radiostøðin skuldi byggjast, beyð USA sær til einsamalt at gjalda kostnaðin av hesi støðini — um so var, at støðin umframt tær ætlaðu kanalinarnar til samskifti millum radarstøðina á Sornfelli og Ongland, eisini varð útgjerd við nokrum eyka kanalum. Hesar skuldu brúkast í samband við

BMEWS-skipanina (Ballistic Missile Early Warning System).

Ávaring ímóti rakettalopi

BMEWS er ein skipan við

trimum stórum rakettávarðingarradarstøðum við Fylking Dale í Bretlandi, í Thule í Grønlandi og við Clear í Alaska. Radararnir røkka sera langt. Teir kunnu siggja alt norðpólsokið. Skipanin verður stýrd av NORAD-høvudsstøðini (North American Regional Air Defence), sum er felags høvudsstøðin hjá canadisku og amerikonsku loftverjuni. Hon liggur í statinum Colorado í USA.

Við at økja um talið á kanalum á Forward Scatter-støðini (hetta er navn á umrøddu radioantennustøð á Sornfelli) fekkst so stutt samband millum BMEWS støðina í Bretlandi og hinar BMEWS-støðirnar. Ein avtala varð gjord um hesa støðina millum NATO-høvudsstøðina, sum tá lá í Paris og donsku og amerikonsku stjórnina.

Johnsen greiddi síðani frá, at støðin er ein partur

Reportasja úr Mjorkadali:

Jóhann Mortensen og Jan Müller

Fyri at vísa føroyskum politikarum og tíðindafólkum at einki loyniligt og óregluligt fer fram á Sornfelli helt ovastin í Mjorkadali, Mogens Johnsen fyrilsetur um viðurskiptini, og fyri at tey innbodnu skuldu fáa trygd fyri, at so var, sluppu tey at siggja støðina.

»Forward Scatter stationen på Sornfelli er ikke en lyttestation med efterretningsopgaver hvilket de ved selsyn kan konstatere i eftermiddag«, segði danski herovastin.

Men seinni í fyrilestrinum segði hann eisini: »Der vil sikkert være meget få, der vil have egentlig glæde af at se stationen, fordi dens teknik sikkert ikke ville sige ret mange mennesker noget som helst«.

Hetta segði hann í samband við at vanliga loyva teir ikki fólkum at siggja støðina.

Í útvarpinum hoyrdu vit tingmenn og landsstýrismenn siga seg vera nøgðar við vitjanina. Har var einki, sum varð hildið loyniligt. Teir fingtu alt at vita. Teir sóu alt. Skiltu á teknikkinum, at talan var bert um eina radiorelestøð!!!

av NARS (North Atlantic Radio System), ein skipan, sum samskiftsliga bindur NATO-londini Canada og USA í Norðuramerika saman við NATO-londini í Europa, við tað at skipanin í Skotlandi er knýtt at ACE HIGH (Allied Command Europe's radiosystem).

Hóast vit í Føroyum liggja á »NARS« partinum av skipanini, so ger radarstøðin, sum er ein partur av Early Warning System hjá NATO, at Forward Scatter-støðin verður nevnd NATO COMMUNICATION UNIT ella sum teir í Mjorkadali kalla hana »Flyvestation Tórshavn Comm.«.

Á støðini eru 12 teknikarar, 6 danir og 6 amerikanarar. Tekniska viðlíkahaldið av støðini verður í lötuni rikið av amerikanska felagnum ITT (International Telephone and Telegraph).

Ikki nóg trygt bert at lita á fylgissveinar

Fyri bert fáum árum síðani var einasta álítandi samskiftissambandið millum Europa og Norðuramerika Forward Scatter-skipanini. Við nútíðarinnar samskiftinum við fylgissveinar hevur Forward Scatter-skipanin ikki eins stóran týdning. Tað er tó ikki ráðiligt at leggja støðina niður. Ti fylgissveinar eru ikki nóg

tryggir einsamallir. Ein og hvør, sum hevur vitanina og útgerðina, kann antin við at brúka elektronikk ella vápn støða samskipti við fylgissveinar.

Mogens Johnsen vísti síðani til tað, sum hevur staðið í bløðunum um hetta mál.

— Tað hevur verið skrivað, at Forward Scatterstøðin á Sornfelli er ein lurtistøð við njónsarauppgávum. Hetta er ikki rætt, sum tit við tykkara egnum eygum kunnu siggja her í dag. Støðin á Sornfelli er burturav ein radiorelestøð, sum tekur ímóti og sendir til Mormond Hill í Skotlandi og Hoffen í Íslandi.

Gott samstar

Johnsen segði síðani, at teir á støðini í Mjorkadali øll ár høvdu roynt at hava eitt gott samstarv og samband við føroyska samfelagið. — M.a. hava nógvir skúlaflokkar, feløg og einstaklingar vitjað á støðini og hava fingið góða viðferð. Men hvat viðvíkir Forward Scatterstøðini hava vit bert greitt frá, hvat hon stendur fyri. Fólk hava ikki fingið loyvi at siggja hana, tí tað krevst serligt loyvi til tess frá hægri myndugleikum.

Johnsen legði so afturat, at tað kortini eru sera fá, sum kunnu hava nakra gleði av at siggja støðina, tí teknikkurin helst ikki sigur rættliga nógvum nakað.